

Силабус дисципліни «Основи правознавства»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ D1 · 071 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

90 годин · 3 кредити ЄКТС · 3 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Основи правознавства

Спеціальності: **D1** · **071** Облік і оподаткування · **072** Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Ступінь: Фаховий молодший бакалавр

90

Годин

загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

3

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання правової інформації в економічному та фінансовому контексті: виявлення суттєвих норм, порівняння правових альтернатив, формування обґрунтованих висновків та власної правової позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, аналітичних записок і презентацій на правову тематику.

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати правові поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати правові висновки та аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу правових кейсів та обговорення ситуацій із господарської та фінансової практики.

- аналізувати нормативно-правові акти та правову інформацію;
- виділяти головне та узагальнювати результати правового аналізу;
- планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів;
- коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками;
- брати участь у командній роботі при вирішенні правових задач.

Фахові компетентності

Розуміння сутності права, його функцій та ролі в регулюванні суспільних відносин. Знання основ конституційного, цивільного, господарського, фінансового, трудового та інших галузей права, що безпосередньо стосуються обліково-фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Здатність орієнтуватися в системі законодавства України, застосовувати правові норми до конкретних ситуацій у сфері обліку, оподаткування та фінансів. Знання основ правового регулювання підприємницької діяльності, банківського та страхового законодавства, а також захисту прав суб'єктів господарювання.

- орієнтуватися в системі права та законодавства України;
- застосовувати норми господарського та фінансового права у практичній діяльності;
- характеризувати правовий статус суб'єктів господарювання;
- розрізняти галузі права, що регулюють фінансові та облікові відносини;
- пояснювати вплив правового середовища на діяльність підприємств і фінансових установ.

Результати навчання

Пояснювати сутність правових категорій та явищ: норма права, правовідносини, юридична відповідальність, правочин, договір, ліцензування, оподаткування, банківська таємниця та фінансовий контроль. Аналізувати основні положення нормативно-правових актів, що регулюють господарську, облікову та фінансову діяльність.

Характеризувати організаційно-правові форми підприємств та правовий статус фінансових установ, застосовувати методи правового аналізу до конкретних ситуацій, визначати правові ризики в обліковій та фінансовій діяльності. Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері оподаткування, банківської справи та страхування.

- пояснювати правовий зміст основних категорій та понять;
- аналізувати структуру законодавства у сфері фінансів та обліку;
- визначати правові підстави виникнення, зміни та припинення господарських зобов'язань;
- застосовувати базові методи правового аналізу до практичних ситуацій;
- використовувати нормативні та інформаційні джерела для прийняття обґрунтованих рішень.

Основи теорії держави і права

Тема 1.1

Держава як політико-правовий інститут. Поняття, ознаки та функції держави. Форми держави: форма правління, державний устрій, політичний режим. Правова держава та громадянське суспільство.

Тема 1.2

Право: поняття, ознаки та система: норма права, галузі та інститути права, правовідносини, юридична відповідальність, законність і правопорядок. Система законодавства України.

Тема 1.3

Конституційне право України. Конституція України як Основний Закон. Основи конституційного ладу. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина. Органи державної влади.

Цивільне, господарське та трудове право

Тема 2.1

Цивільне право України. Фізичні та юридичні особи.
Правочини та договори. Зобов'язальне право.
Цивільно-правова відповідальність. Захист прав
споживачів.

Тема 2.2

Господарське право. Господарська діяльність і
підприємництво. Організаційно-правові форми
підприємств. Господарські договори. Правове
регулювання конкуренції та захист від недобросовісної
конкуренції.

Тема 2.3

Трудове право. Трудові правовідносини. Трудовий
договір (контракт). Робочий час і час відпочинку.
Оплата праці. Дисциплінарна та матеріальна
відповідальність. Охорона праці.

Тема 2.4

Адміністративне право. Адміністративні
правовідносини. Органи виконавчої влади.
Адміністративна відповідальність та адміністративні
правопорушення у сфері господарювання, обліку й
оподаткування.

Фінансове, податкове та банківське право

Тема 3.1

Фінансове право України: поняття, предмет, система. Бюджетне право та бюджетний процес. Державний фінансовий контроль. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

Тема 3.2

Податкове право. Податкова система України. Податковий кодекс: структура, принципи. Права та обов'язки платників податків. Відповідальність за порушення податкового законодавства.

Тема 3.3

Банківське право та правове регулювання страхування. Правовий статус Національного банку України. Банківська діяльність та банківська таємниця. Правові основи страхування та страхового ринку.

Тема 3.4

Правове регулювання фондового ринку та інвестиційної діяльності. Цінні папери та їх правовий режим. Правові засади антикорупційного законодавства та фінансового моніторингу.

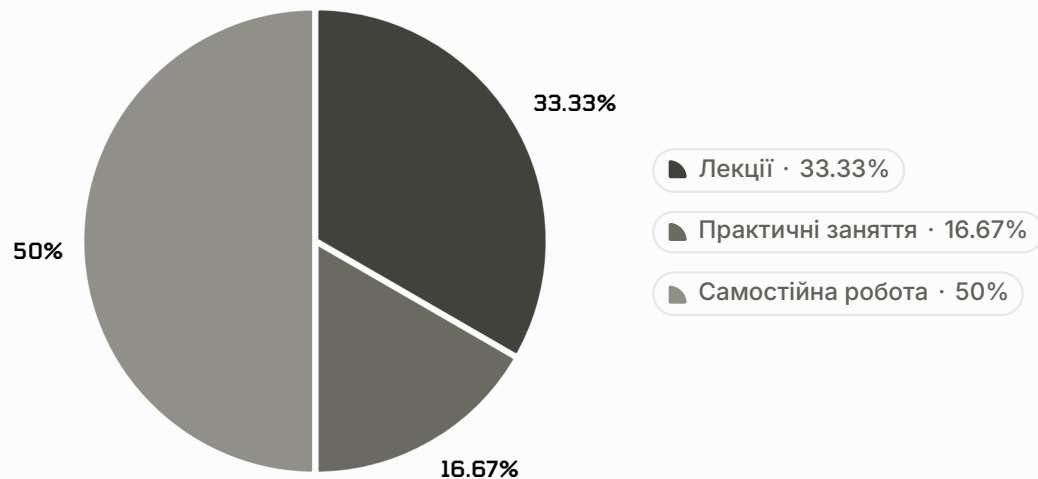
Розподіл навчального часу – 90 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Держава як інститут	2	1	4
	Тема 1.2 — Система права і законодавства	2	1	4
	Тема 1.3 — Конституційне право	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Цивільне право	4	1	4
	Тема 2.2 — Господарське право	2	2	4
	Тема 2.3 — Трудове право	2	1	4
	Тема 2.4 — Адміністративне право	4	2	4
Модуль 3	Тема 3.1 — Фінансове право	4	2	4
	Тема 3.2 — Податкове право	4	2	4
	Тема 3.3 — Банківське та страхове право	2	2	4
	Тема 3.4 — Фондовий ринок та фінансовий моніторинг	2	2	5
Разом		30	15	45

Загальний обсяг: **90 годин = 3 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **90 годин (3 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу з правознавства
- **Практичні (15 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання правових задач
- **Самостійна робота (45 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються самостійно працювати з нормативно-правовими джерелами.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з правознавства (Булавина, Крисюк, Юхимюк; Хоптяр та ін.), нормативно-правовими актами (Конституція України, Цивільний, Господарський та Податковий кодекси), науковими статтями у фахових юридичних виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові правові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до трактування правових категорій, формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань із визначення правового статусу суб'єктів господарювання, аналізу договірних відносин і правових ризиків; завдань щодо порівняльного аналізу норм фінансового, податкового та банківського законодавства; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань правового регулювання господарської та фінансової діяльності. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці, інтерпретувати правові норми та обґрунтовувати висновки.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Міністерства фінансів (mof.gov.ua), Державної податкової служби (tax.gov.ua), Національного банку України (bank.gov.ua), Міністерства юстиції (minjust.gov.ua) та Кабінету Міністрів (kmu.gov.ua). Аналіз нормативно-правових актів, пошук актуальної правової інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними правовими джерелами та формування правової грамотності.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов правових задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів правового аналізу; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень, статей законів та базових правових підходів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів із занять і розв'язання типових правових задач. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналітичні та правові вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, аналіз нормативно-правових актів, розв'язання правових задач). Оцінюються повнота відповіді, правильність правового аналізу та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Залік або іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Основи правознавства» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері обліку, оподаткування та фінансів. Такий підхід сприяє глибшому розумінню правових процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із правозастосовної практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних правових ситуацій у сфері господарської та фінансової діяльності; студенти виявляють правову проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Правові вправи за темами (визначення правового статусу суб'єктів, аналіз договірних відносин, кваліфікація правопорушень); відпрацювання алгоритмів правового аналізу.
Дискусії Обговорення актуальних правових проблем у сфері фінансів, оподаткування та обліку в Україні; розвиток критичного мислення та аргументації на основі норм права.	Робота з нормативними документами Опрацювання Конституції України, Цивільного, Господарського та Податкового кодексів, законів про банки, страхування та фінансові послуги; формування навичок роботи з правовою базою.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою з правового регулювання фінансових відносин; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації правової інформації.

Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей на правові запитання.

☐ Усі методи спрямовані на формування правових компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальностей D1 «Облік і оподаткування» та O72 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Рекомендована література та ресурси

1. Булавина С. Є., Крисюк Ю. П., Юхимюк О. М. Основи правознавства : навч. посіб. для здобувачів освіти неюрид. спец. / за заг. ред. М. М. Яцишина. — 3-тє вид., зі змінами та доповн. — Луцьк : Вежа-Друк, 2023. — 196 с.
2. Хоптяр Ю. А., Адамовський В. І., Баженов О. Л. та ін. Основи правознавства : навчальний посібник. Електронне видання. — Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. — 372 с.
3. Іванський А. Й. Фінансове право : підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. — Київ : Юрінком Інтер, 2022. — 484 с.
4. Ковалів М. В., Єсімов С. С., Проць І. М. та ін. Фінансове право України : навчальний посібник. — Львів : СПОЛОМ, 2022. — 394 с.
5. Слінько Т. М., Дахова І. І., Летнянчин Л. І. та ін. Конституційне право України : навчальний посібник. — 7-ме вид., перероб. і допов. — Харків : Право, 2022.
6. Конституція України від 28.06.1996 (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
7. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
8. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
9. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
10. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
11. Закон України «Про страхування» від 18.11.2021 № 1909-IX (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20>
12. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23.02.2006 № 3480-IV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
13. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» від 06.12.2019 № 361-IX (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20>
14. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
15. Кузьменко О. В. Адміністративне право України : підручник. — Харків : Юрайт, 2024. — 248 с.
16. Правові основи управління соціальною сферою в Україні : навч.-метод. посібник / Л. В. Перевалова, І. В. Лисенко, А. М. Лисенко, Г. М. Гаряєва ; НТУ «ХПІ». — Харків, 2024. — 100 с.
17. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Правове регулювання господарської діяльності в Україні. — Харків, 2024.
18. Степасюк Л. М. Правові аспекти обліку та оподаткування : методичні вказівки. — Київ : НУБіП України, 2024.
19. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Міністерства юстиції України. — URL: <https://minjust.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Державної податкової служби України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
23. Офіційний сайт Національного банку України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
24. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. — URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
25. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>